

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 96

číslo: 49

4. prosince 2016

Cena: 8 Kč

Naděje adventu

Naděje prý umírá poslední. Říkává se to. Říkáváme to i my při všech možných příležitostech. Často tu větu proneseme docela bezmyšlenkovitě, jen tak, „aby řeč nestála“. Jsou to prázdná slova, protože za nimi, alespoň v té chvíli, nestojí žádné skutečné přesvědčení o naději a její ceně a jejím smyslu. Ale jindy ta slova a to, co za nimi stojí, mohou mít cenu zlata. Slovo o naději padne ve sportovním zápole. V každém závodě či turnaji musí být vždycky někdo poslední. Cíl se blíží a ztráta je velká. Někdo v té chvíli rezignuje – nač plýtvat silou na

ztracený závod. Jiný se utěšuje slovy o naději, která má přece vytrvat až do konce, ale víc nepřidá. Slova o naději jsou tu těšinským jablíčkem, které nemá žádnou cenu. Jsou prázdným zvukem. Třetího táž slova o naději probudí k tomu, aby dal dohromady poslední zbytky svých sil. Je jenom nepatrná naděje na změnu téměř ztraceného postavení, ale pro rozdmýchání této jiskřičky je třeba udělat vše. Třeba to nepomůže, třeba budu stejně poslední – ale jenom o takovém posledním místě platí, že je to čestné umístění. V nemocničním pokoji zní slovo o naději hodně často. Na chirurgickém oddělení bývá domovem

bolest, strach i rezignace. Ale také naděje. A ku podivu – nemusí to být vždycky naděje na uzdravení. Amputovaná noha nebo ruka znovu nenaroste. Některou chorobu ani nejjistější ruka nejlepšího chirurga neodstraní. I když se tu dějí velké věci pro záchranu lidského zdraví, záznaky ve smyslu „kouzelného“ odstranění nemoci nevyčlelitelných tu dělat nemohou a nedělají. Ani s tímto zjištěním však naděje nemusí zemřít. Před mnohými, až odtud vyjdou, se otevře zcela jiný, nový způsob života, těžší, náročnější. Naděje v to, že se naučíš žít s nemocí či jejími následky, spojená s poznáním, že jsou v životě vyšší hodnoty, než je tělesné zdraví, je velkou pomocí a silou. Je lepší a větší pomocí, než nepravdivé ujišťování o návratu plného zdraví, ve skutečnosti nemožném...

V těchto dnech rozsvěcíme v oknech svých domovů adventní hvězdy. Zasvítí do tmy již časných prosincových večerů, do tmy zimních nocí i do šera časných prosincových jiter, aby připomněly blízkost se světla vánočních stromů, blízkost se světla vánoční radosti. Ať se tedy stanou i znamením světla opravdové naděje, té, která nikdy neumírá, která je daleka všeho falešného pozlátka rádoby útěšných polopravd a iluzí... Je s námi v zdánlivě ztraceném běhu nejen jednorázového sportovního závodu, ale především onoho závodu, o němž píše apoštol Pavel, běhu celého našeho života. Je s námi, když se nám ztratí jistota „železného“ zdraví, když ztratíme „to hlavní“, co si vždycky přejeme k narozeninám či ke dni Nového roku a co ve skutečnosti vůbec není hlavní hodnotou našich životů. Jen ta pravá naděje nám pak pomůže najít to, co skutečně je hlavní. Ta naděje je se světlem a zůstane s ním, ať mračna nad ním houstnou sebevíc; naděje na pravý pokoj mezi lidmi, v nichž Bůh má své zalíbení; naděje, zakotvená v Ježíši Kristu, který žil a obětoval se pro člověka a jeho svět. Naděje i letošního adventu.

-jbk- (ČZ 48, 1986; zkráceno)

Hle, stojím před dveřmi

Pane, nevím, co mě zítra a pozítří čeká. Ty sám víš, co se stane.

To však vím, že stojíš přede dveřmi. Už dnes.

Pane, nevím, jak dlouho potrvá to, co teď prožívám. Od rána do večera se může ledacos stát a také nevím, co mě může potkat mezi večerem a ránem. To však zůstává, že stojíš přede dveřmi.

I když nevím, co přijde, jedno přece vím - že přijdeš ty. Stojíš přede dveřmi.

Jsi poslední, tak jako jsi První. Co chce být poslední, rozplyne se před tebou jako obláček.

Co tě chce zakrýt, potrhá se jako pavučina.

Stojíš přede dveřmi. To je měřítkem všeho. Tím se všechno změní. To, jak se ráno probouzím, jak konám svou každodenní práci a jím chléb, jak co snáším, jak odpočívám a jak večer uléhám.

To všechno se děje jinak, když ty stojíš přede dveřmi.

Pane, takto formuj můj život. Dej, ať vidím obláček jako obláček, velké jako velké, malé jako malé, pavučinu jako pavučinu.

Nebe a země pomínou, ale tvá slova nepomínou.

Joachim Dachselt

Za Leonardem Cohenem...

„Jsem připravený, můj Pane,“ zpívá Leonard Cohen v textu písně svého posledního komorního alba *You Want It Darker*, které vyšlo letos v říjnu krátce před jeho smrtí.

Cohenovy ve velké většině autorské písně jsou velmi osobní až intimní, jsou vyznáním, meditací. Svým basbarytonem, ale často i pološepem zpívá o lásce, bolesti, naději, zaznívá i chvalozpěv na Boží slávu. Cohenovy písně nemohou nikdy být jen hudební kulisou. Chceme-li Cohena slyšet, musíme se zastavit a ztišit. Někdy máme dojem, že se nedokážeme ztišit natolik, abychom jeho poselství zachytili v plnosti. Ale stojí to za to a pak je

Leonard Cohen opravdu s námi. Mnoho zpěváků se pokoušelo Cohenovy písně reinterpetovat, jsou však nepřenositelné, a tak často vznikají jen podivné nedůvěryhodné karikatury. Mezi prvním Cohenovým albem *Songs of Leonard Cohen* a posledním letošním již zmíněným uplynulo 50 let. Vydal osm koncertních a pět studiových alb, vydal třináct sbírek poezie. Leonard Cohen vstoupil do řady „Síní slávy“, získal ocenění Grammy i řadu nejvyšších „civilních“ vyznamenání. Zůstáváme s Leonardem Cohenem, s nímž byl a je náš život bohatší, v modlitbách.

Jiří Vaníček

Domácí oltářík vytvořil Jaroslav Horejc pro svou maminku. Autorem skříně je Jan Kotěra. (Zhotoveno v letech 1909–1910, Uměleckoprůmyslové museum v Praze)

Kdo by neznal Golema?

Kdo by neznal postavu Golema a třeba Jana Wericha v roli císaře z filmů *Císařův pekař a Pekařův císař*? V pozadí za slavnými herci i Golemem však stojí tvůrce Golemovy figuríny i jeho další tvorba. Deficit se snaží vyplnit výstava „Jaroslav Horejc - Mistr českého art decó“ v Galerii hlavního města Prahy v Domě U kameného zvonu na Staroměstském náměstí. Zhlédnout ji můžete až do 8. ledna. Horejc tvořil reliéfy, lustry nebo vázy. Jeho skleněné poháry putovaly do významných sbírek světa. Možná si také vzpomenete na stříbrnou prvorepublikovou dvacetikorunu. Cítil se ale především sochařem. V Československu dvacátých let vrcholily moderní směry, avšak Jaroslav Horejc šel vlastní cestou. Inspiroval se především archaickým řeckým sochařstvím, v jeho pracích najdeme i vlivy egyptské, etruské a sumerské. Z náboženského umění zmiňme alespoň práce pro katedrálu sv. Víta: výzdobu

kaple sv. Ludmily z hruškového dřeva a kovové alegorie ročních období z mříže Zlaté brány. Horejc pracoval i pro náš vinohradský sbor, kde byl autorem reliéfu *Poslední soud* ve schodišti kolumbária. Umělec se v rozhovoru pro Československou televizi v šedesátých letech vyjádřil i o méně známé, ale snad trochu symbolické zakázce - náhrobku pro rodinu Aloise Jirásky: „Jirásek si u mě objednal náhrobek do Hronova pro manželku a rodinu. Dělal jsem skici a Jirásek mi připomínal: „Nedělejte anděla.“ Mistr Jirásku, já anděla dělat nebudu. Mezitím Jirásek zemřel a musel jsem se přizpůsobit situaci. Udělal jsem husitskou ženu s kalichem. Z dioritu. Z toho nejtvrďšího kamene, který u nás máme.“ Dvojalegorie husitské ženy - vlasti na Jiráskově hrobě byla pro umělce předznamenáním pro mimořádný úkol - účast na výzdobě kaple Jana Amose Komenského v nizozemském Naardenu. VD

František Kunetka v Hradci Králové

Dalším z řady hostů diecézních kateder v Hradci Králové byl teolog významu zcela mimořádného. Jméno prof. Dr. Františka Kunetky, Th.D., SDB., je v našem teologickém prostředí skloňováno již řadu let s velkým respektem. Autor pozoruhodných publikací (vyberme např. *Židovské kořeny křesťanské anafory*, *Úvod do liturgie svátostí* nebo *Eucharistie v křesťanské antice*), jehož domovským působištěm je Teologická fakulta UP v Olomouci, přijel v pondělí 7. listopadu do Hradce s milým úsměvem, sdílnou náladou a velkou otevřeností k vzájemnému ekumenickému obohacení se. Však se také s učiteli liturgiky i z řad naší církve pravidelně setkává a spolupracuje. Název přednášky, kterým na setkání s prof. Kunetkou zvaly připravené plakáty

a pozvánky, zněl „*Služby v liturgickém shromáždění*“. Sám přednášející jej nakonec na místě specifikoval (a tak vlastně rozšířil) na „*Diakonický rozměr liturgie*“. Každý, kdo by čekal toliko přehled jednotlivých

Pokračování na str. 3

Proměna starého a nového myšlení v biblické zvěsti při interpretaci pojmu smrti

Smrt jako přirozenost lidského bytí je jedním z motivů biblické zvěsti. Uvedení člověka do smrtelnosti exponuje pád prvního člověka: smrt si způsobil člověk sám, nicméně jeho osvobození od smrti předpokládá něco většího, než je člověk - Bohočlověk Ježíše Krista.

Starozákonní pojetí vnímá život jako nejvyšší dobro. Po smrti přichází zemřelý do šeuolu, temného místa bez komunikace, bez možnosti vyznávat Boha. Důsledkem je izolace člověka od Boha i společnosti, které uctívá Boha. Podle Josepha Ratzingera dochází ve starozákonním myšlení ke krizi starého a nového.

V novozákonní zvěsti má chápání smrti nový význam. Apoštol Pavel v listě Římanům zdůrazňuje výrok, že „ten, kdo zemřel, je vysvobozen od hříchu“ (Ř 6,7). **Smrt je v Pavlově teologii interpretována ve dvojím smyslu, jako smrt fyzická a ja-**

ko „smrt s Kristem“. „Smrt s Kristem“ je přerodem člověka, změnou jeho sebe sama a získáním daru svobody. „Byli jsme tedy křtem spolu s ním pohřbeni ve smrt, abychom – jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých slavnou mocí svého Otce – i my vstoupili na cestu nového života“ (Ř 6,4). Smrt těla sarx činí člověka zcela svobodného. Tato „smrt s Kristem“ je uskutečňována symbolicky ve svátosti křtu. **Pavel se ve svém díle zaměřuje na christologii se soteriologickým charakterem. Bůh jedná v Ježíši Kristu, aby spasil člověka obtíženého hříchem zla a smrti.** Jádrem Pavlovy teologie je smrt Krista na kříži a víra ve zmrtvýchvstání. Pavel zdůrazňuje významnost víry v působení Boha Otce skrze smrt a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Formulace „odevzdal jsem vám především, co jsem sám přijal, že Kristus zemřel za naše hříchy podle

Písem a byl pohřben; byl vzkříšen třetího dne podle Písem, ukázal se Petrovi, potom Dvanácti“ (1 K 15,3-5) je vyznáním této smrti a vzkříšení. Pavel se zaměřuje na vykoupění z hříchu skrze obět Syna, inkarnovaného Logu, skrze kterého Bůh jedná ve svém působení ve světě.

S interpretací smrti v biblické zvěsti je spojena víra a naděje ve věčný život. Člověk bude žít ve společenství Boha a překoná smrt. Výroky této naděje lze vyčíst v knize Daniel. „Tedy se probudí mnozí, kdo v prachu země spí. Jedni k věčnému životu, jiní k hanbě pro věčnou výstrahu. Moudří budou zářit jasnou oblohou; ti, kteří mnohé k spravedlnosti přivádí, budou jak hvězdy navždy, navěky“ (Da 12,2-3). V Novém zákoně Bůh vstupuje do šeuolu, který se přeměňuje z bytí nicoty v bytí vzájemných vztahů.

Zásadní je inkarnace Logu do dějinné existence člověka. Pojem Ježíš Kristus je propojením historického a existujícího Ježíše se soteriologickou podstatou jeho osobnosti. Člověk má podíl na kříži a tím i na budoucnosti světa. „Jestliže jsme s ním sjednoceni, protože máme účast na jeho smrti, jistě budeme mít účast i na jeho zmrtvýchvstání“ (Ř 6,5). **Ježíšova smrt je chápána jako výkupné,** které předznamenává již Izajáš: „Byli jste prodáni zadarmo, bez peněz budete vykoupeni“ (Iz 52,3). Podobně pak čteme v listu

Římanům: „...jsou ospravedlňováni zadarmo jeho milostí vykoupěním v Kristu Ježíši. Jeho ustanovil Bůh, aby svou vlastní smrtí se stal smírnou obětí pro ty, kteří věří“ (Ř 3,24-25). Ježíš, inkarnace Boha Otce, platí svou obětí za hříchy lidstva a jeho čin je vnímán jako čin Boží spásy. Smrt je v Pavlových textech smírným ve smyslu smíření Boha a člověka – jako nová smlouva mezi člověkem a Bohem.

Jádrem Ježíšova kázání je v Novém zákoně příslib Božího království, které brzy nastane. Nicméně Boží království se nekoná a křesťané si pokládají otázku: „Kde prodlévá příslib jeho návratu“ (2 P 3,4) A teologové hledají rovnováhu mezi blízkostí a vzdáleností např. v textech Starého zákona: „Před tebou přecestí tisíc let uplyne jako věčejšek, jako noční hodina“ (Ž 90,4), jenž ozřejmí čekání na Boží království. Nastolení Božího království nemusí mít nutně vztah k časovosti, ale může být stejně jako počátek ukotveno mimo časový horizont. Cílem zbožného člověka je cesta k věčnosti. **Rudolf Bultmann poukazuje na eschatologii z hlediska setkání já a Ty.** Cílem věřícího člověka je „v této události setkání proniknout k podstatě – právě v tom je obsah eschatologie“. Bultmann zdůrazňuje schopnost člověka vymanit se ze vztahu subjekt – objekt a tedy i časovosti, člověk je pak schopen vnímat transcendentno.

Naopak **Oscar Cullmann** vnímá čas jako důležitý. Cullmann vytváří schéma času, které je tvořeno stvořením světa, časem mezi stvořením a parusí a od parusie, přičemž středem času miní příchod Krista a jeho život. **Ježíšovým poselstvím je označení parusie jako „už“ a „ještě ne“.** Zásadní není eschatologická budoucnost, ale střed, tedy příchod Krista... V Novém zákoně je změněna koncepce chápání šeuolu jako nicoty do koncepce chápání vztahovosti. Člověk musí projít smrtí a v Kristu, který na sebe vzal lidskou podobu a zemřel na kříži, je uveden v nesmrtelné bytí. Boží milost a láska k člověku dala podnět k aktu Kristovu, který „ačkoliv sdílel Boží podstatu, na své rovnosti s ním netrval. Místo toho se vzdal sám sebe: přijal podstatu služebníka, vzal na sebe lidskou podobu. Ocítl se v těle jako člověk, ponížil se a byl poslušný, a to až k smrti - k smrti na kříži! Proto jej Bůh povýšil nade všechno, jméno nad každé jméno mu daroval, aby před jménem Ježíš kleklo každé koleno na nebi, na zemi i pod zemí a každý jazyk, aby ke slávě Boha Otce vyznal, že Ježíš Kristus je Pán“ (Flp 2,6 - 11). Text Filipským je vzorem jednání pro člověka. Ponížení Božího Syna je aktem lásky k Bohu a člověku a aktem milosti Boží. Trest smrtelnosti je zrušen a člověk má zaslíbení nesmrtelnosti, které je dáno vírou v jednání Boží Trojice. **Karolína Guhl**

Stezka zimních květů Nanao Sakaki

Dva dny sněžilo
Ted' je růžové večerní nebe

Stýská se ti
Po poledním žáru té velké hvězdy
Po květinách, které tu zářily v létě

Zář hvězd
Zář sněhu
Pláň zmrzlých bodláků

Klopýtaje v těžkých botách
Lámeš uschlé květy
Na drobné střepe slunce

Stopy bot
Stopy zajíců a lišek
Stopy vysoké

Vedou odsud do zvířetníkového světa
Do Mléčné dráhy.

Z kazatelského plánu

2. neděle adventní

Ze Sijónu, místa dokonalé krásy, zaskvěl se Bůh: Shromážděte mi mé věrné, ty, kdo při oběti přijali mou smlouvu! **ŽALM 50,2,5**

První čtení: Izajáš 11,1-10

Tužby adventní:

2. Aby v naší mysli světlo pravého poznání se rozžehlo, modleme se k Hospodinu.

3. Abychom pokušení přemáhali a srdce čisté uchovali, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Bože všemohoucí, tys poslal své posly proroky kázat pokání a připravovat cestu spásy. Dej, ať dbáme na jejich výstrahy. Zapomeň na naše hříchy, ať smíme radostně přivítat příchod našeho Vykupitele! Svým svatým Duchem nás osviť, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Římanům 15,4-9

Evangelium: Matouš 3,1-12

Verše k obětování: Žalm 85,7-8

Verše k požehnání (var. I. a II.): Bárúk 4,36; Matouš 3,2.11b

Modlitba k požehnání:

Bože všemohoucí, děkujeme ti za duchovně výživný pokrm a nápoj. Dej, ať se přijímáním svátostného chleba a kalicha učíme odvracet od věcí pozemských a toužit po věcech nebeských! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 203, 206 nebo 314, 33

Dveře

Na faře mám vysoké dvoukřídle dveře jako na zámku. Umývejte je!... Nejsem špindíra, ale přesto ráda slyším příznání praktických žen, že i ony umývají jen ošmakaná místa kolem klik. Podotýkám, že můj obyvák je moje pracovna, kancelář, knihovna, obrazárna i muzeum. Dávám tak sice všanc své soukromí, ale zase se lidé necítí jak na úřadě (byť farním). Až na ty ošmakané dveře kolem klik! Přítel básník mi řekl: Neumývej to! Vždyť je to důkaz, že na faru chodí hodně lidí. A já si pod dojmem forenzní kriminalistiky uvědomila, že na těch dveřích jsou otisky i DNA nejen naší náboženské obce, ale lidí i z celého Česka, ba i Austrálie. A tak jsem na radu básníka ty otisky z piety uchovávala. A pak mě napadlo: Nepočítejme lidi v našich kostelních lavicích. Tuhle jich u nás bylo jen dvacet jedna a mně bylo smutno, protože jindy jich chodívá víc. A pak jsem se zasmála, podívala se na ty dveře a šla jsem je umýt. Začneme zase nanovo. Schválně, běžte se podívat na dveře svých far! **JŠ**

Nad Písmem

Pět smyslů aneb co slyším?

Mt 3,1-12

Neste tedy ovoce, které ukazuje, že činíte pokání. Mt 3,9

Opět jdeme cestou adventního zastavování. Po kolikáté již? A přece je pro nás každý advent jiný. Pro letošní adventní dobu jsem se rozhodla zahrát si pro sebe takovou hru na „pět smyslů“. Pro každý týden si zvolím jeden ze smyslů (zrak, sluch, čich, hmat nebo chuť), který budu co nejvíce upřednostňovat a více vnímat než ostatní. Samozřejmě – smyslů máme pět, takže je to trochu záhadné rozdělení do čtyř týdnů, ale pátý bude v každém týdnu zastoupen jen troškou. Na druhý týden adventní jsem zvolila sluch.

Jak moc nás ovlivňuje to, co posloucháme, ví dnes již každý. To, že je kolem nás hluků a zvuků více než v minulém století je také zřejmé. Naše uši dokážou rozlišit neuvěřitelně jemné zvukové rozdíly.

Sluch potřebujeme od malička, abychom dokázali rozlišovat volání matky od hlasů cizích, libé zvuky od nepříjemných. A během celého života svůj sluch i své chování ovlivňujeme tím, co posloucháme. Nebo spíše čemu a komu nasloucháme.

Rozlišit to však není vždy jednoduché. Abychom dokázali naslouchat tomu „správnému“ hlasu a kultivovali tak svůj sluch, potřebujeme paradoxně zrak. V Bibli čist sluchem ještě moc lidí neumí.

Prorok Izaiáš v 11. kapitole popisuje tak harmonický život všeho stvoření po příchodu „proutku z pařezu Jišajova“, až se tají dech. A očeká-

vaný vládce nebude potřebovat ani oči ani uši, aby spravedlivě rozhodoval a vládl. Neboť: „Nikdo už nebude páchat zlo a šířit zkázu, neboť zemi naplní poznání Hospodina.“ Ještě však kráčíme a čekáme. Evangelista Matouš ale burcuje slovy Jana Křtitele a není to příjemné čtení. O čekání tu není ani zmínka, spíše naopak. Jak často se také v nás objevuje náznak chování saduceů nebo jednání farizeů. Naslouchejme tedy letos opět pozorně. Nejenom Bibli a prorokům, ale také lidem kolem sebe, abychom dokázali „nést ovoce, které ukazuje, že činíme pokání.“

Ivana Krejčí

Pane Ježíši Kriste, ty, který jsi vzešel z pařezu Jišajova, děkujeme za naději, kterou jsi nám přinesl.

Prosíme, dej, ať dokážeme správně rozeznávat tvé Slovo v hluku světa a radovat se z očekávání tvého příchodu a vlády. Amen.

František ...

Pokračování ze str. 1
funkcí a možností, jak zapojit věřící v našich sborech do průběhu bohoslužby, odcházel by z přednášky pravděpodobně zklamán (byť právě sem přednesené téma nakonec vyústilo). Prof. Kunetka nás totiž zavedl do mnohem větší hloubky teologického rozvažování a velmi vítaným způsobem připomněl, jakým pokladem pro církev je sama liturgie, ba každé shromáždění slavící církve a každý, kdo do společenství shromážděné slavící církve přichází. Jak nejednou v průběhu přednášky doložil (s odkazem na klasika světové liturgiky R. Guardiniho), liturgiku je třeba chápat jako liturgickou eklesiologii a jejím předmětem je společenství, které slaví, které jako celek koná službu. V případě liturgiky v eklesiologickém smyslu se tak vždy děje v provázanosti s martyrií (svědecstvím) a diakonií (službou) církve. Jakoby ze samotných kořenů liturgické vědy rostlo s přibývajícím minutami povídání naše poznání. S hluboce fundovaným přehledem prof. Kunetka uvažoval, jak obrovský význam má pro církev každé její shromáždění, liturgie, jako zjevení církve coby těla Kristova, ovčince Kristova, chrámu Ducha sv. Neopomněl, že každá z liturgických služeb, ba že sama naše příslušnost

k lidu Kristovu, je participací na jednom jediném kněžství, kněžství Kristově. Během svého bloku přednášející v potřebných souvislostech osvěžil naši paměť pro liturgiku tak stěžejní pojmy, jako je např. princip subsidiarity, iniciace a mnohé další. Neochudil nás ani o rozbor zásadních pojmů pramenných jazyků; součástí tématu bylo i pojednání o všeobecném a služebném kněžství... Některé oddíly přednášky byly pro přítomné posluchače důležitým zopakováním zapomenutého, jiné znovuobjevením potřebného, jiné objevem dosud neznámého. Některé snad i příjemným překvapením. Liturgie, coby objekt liturgického bádání, vyžaduje reformovat. Proč? Protože liturgie je zároveň subjektem, který reformuje nás. Proto je tak důležité, aby liturgie církve byla v takovém stavu, aby nás, naši víru, vyznání, životy, svědecství a službu, dokázala formovat. Ano, i tato vzácná slova jsme od Františka Kunetky v přednáškové síni fary v Hradci Králové slyšeli. Věřím, že impuls pro naši liturgickou službu stále nezbytný. Setkání s profesorem Františkem Kunetkou přineslo mnohem víc takovýchto důležitých zastavení, která se do těchto pár řádků již vepsat nevejdu. Z paměti všech, kdo jsme se v Hradci Králové sešli, však jistě dlouho nezmizí.

Vladimír Hraba

Podzimní dny - fejeton Karla Čapka

Tedy tohle dovede jenom podzim: aby jeden den byl celý zlatý sluncem a čistý jako ze škatulky a zářivý až do nachového západu; a druhý den aby se urodil tmavý a ucouraný plouhavým deštěm, samá mlha, samá sychravost, samý soumrak od božního rána. Takové zlaté a černé dny má jenom pozdní podzim. Ještě maličko, a bude tu už nové slunce; bude se den za dnem silněji zavrtávat do hlubin noci, den za dnem se šíř rozkročí nad širou a studenou zemí. Ale teď ještě je to naše staré slunce, zralé zralostí všeho, co jsme poznali i sklídili; ještě dožíváme svůj starý rok. Ne, to dělá jenom ta tma, že se nám zdá podzimek tak smutný a těžký jako příklop; to dělá ta tma, která se na nás denně valí jako rostoucí černá voda. Stojíme na břehu noci a děláme si znamínko: ještě stoupla; ještě pohltila tenhle proužek bílého dne; ještě o kousek překročila demarkační čáru věrejška. Tak už dost, už dost; už je tak maličko toho světla, které nám zbývá! Už je dost té tmy, dost ústupu, dost toho smutku; není-li načase začít z jiného soudku? Ne, ještě ne; ještě nejsme na dně noci, na dně temnot; ještě se musíme spokojit s lampičkou noční a obracet stránky toho, co bylo. Nebud' netrpělivý; vždyť už je připravena neviditelná hranice slunovratu. Nic velkého se nestane; žádná rána z děla, žádný ohňostroj, žádná vlajkosláva neohlásí tu přesnou hodinu; bude se podobat kterékoliv jiné hodině, která teď uplývá, ale už to tu bude; jen o píď světla víc, a už se to nedá ničím zadržet. Chválabohu, my lidé nejsme dnešní a víme, jak to v našem vesmíru chodí dokola. A je před námi ještě jedno znamení, jako záložka v rodinné knize: Vánoce. Vlastně jimi se uzavírá koloběh roku; jimi se dovršuje zralost podzimu. Návrat domů. Svátek domova. Hvězda domáci. Dlouhý a těžký je rok, a bůhví co se v něm někdy nahrne osudů a ztrát a dobrodružství; ale na konci všeho je ten návrat domů, to posvěcení domova. Vejdí pod střechem svou, neboť rok se nachýlil. Ať prší, ať prší; ať namoknou oranice a rozblátní se cesty; ať zalézá mráz za nehty a šedivý mráz lehne na trávu: všechno je zkouška a příprava. Ať je to cesta rokem, nebo cesta dějinami: musejí se snést i ty horší a temné dny. Pravdaže jsme zimomřiví po světle; ale ještě nám zbývá lampa domáci; i při ní je vidět daleko dopředu. Rozsviťme všechny své lampy, aby lidé ze tmy našli cestu domů. Přišel čas temnot; nezházejte žádné ze světel našeho domova. Byl by to hřích. Dlouhý a těžký je rok, ale je moudře stavěn; ať se uzavírá nocí a nepohodou - i to je k něčemu dobré. Abychom lépe a jistotněji objevili svůj vlastní dům.

Chytré hlavičky

Královéhradecká diecéze v letošním roce vydala další publikaci s názvem **CHYTRÉ HLAVIČKY**.

„...Aktivizační program Chytré hlavičky, jak jej po léta připravuje Anička Holínská, se snaží doprovázet klienty domovů důchodců ve Dvoře Králové nad Labem a může se s úspěchem coby inspirace přenést i kamkoliv jinam. Oživování vědomostí, které tento projekt přináší, nese totiž v sobě i cosi hřejivého z ohně života a dopřává člověku jistý nadhled a humor. Záleží vskučku jen na našem srdci a chuti pomáhat sobě a druhým,“ píše bratr biskup Pavel Pechanec v resumé. Metodika se věnuje jednotlivým písmenům celé abecedy. Pro

jeden den – jedno písmeno – je připraveno dostatečné množství nápadů, inspirací, návrhů, procházíte oblastí českého jazyka, společenských věd, matematiky, zeměpisu, dějepisu, hudebního okénka, luštění, rébusů i pohybových činností.

Není opomenuta oblast duchovních témat, na závěr vždy modlitba se slovy začínajícími na probírané písmeno. Metodika se dá stejně tak dobře využít i při práci s dětmi nebo biblických hodinách.

Chytré hlavičky,

Anna Holínská. Formát A4, lepená, 64 stran. Cena 50,- Kč, k dostání v kanceláři DR v Hradci Králové nebo v prodejně Blahoslav.

Jana Pechancová

Radikální pacifistické smýšlení Petra Chelčického

Petr Chelčický pocházel z jihočeského prostředí a měl blízko nejen vzdálenosti, ale i vnitřně k táborům. Přesto se od nich i odlišoval. Především se od nich výrazně distancoval v otázce násilí užívaného k prosazení reformačních požadavků. Pražští teologové chápali válku a užití tělesného meče jako nutné zlo ve smyslu nejzazší meze obrany. Táboři, opírající se o sílu polního vojska, vedli válku nejen obranou, ale i útočnou. Petr Chelčický odmítá válčení pro Kristův zákon zcela. Vychází při tom z Ježíšova kázání na hoře v Matoušově evangelii o lásce k nepřítelům a nastavení tváře v setkání s útočníkem. U Petra Chelčického se setkáváme s důsledným a ryzím křesťanstvím, opírajícím se o Bibli, nikoli však o Starý zákon, ale výlučně o Nový zákon, o slova a způsob jednání Ježíše Krista. Do intelektuálních a předně existenciálních rozhovorů mezi tábořskými a pražskými bohoslovci, zda je oprávněný boj vedený pro Boží zákon, vstoupil Chelčický originálním a radikálním způsobem. Reagoval tak přímo na zkušenosti ze zpusťující války vzdálené od prvotních křesťanských ideálů. Kritizoval husitské bojovníky, kdy zajištění velkého vojska bylo na úkor lidu a země.

Chelčický ve svých spisech odmítá válečné praktiky za účelem obhájení nebo prosazení náboženských a duchovních hodnot. Pro křesťany je Novým zákonem – apoštolem Pavlem stanoveno vedení výlučně duchovního zápasu. Jestliže Jan Hus tento duchovní zápas vztahuje jen na duchovenský stav, pak Chelčický na všechny křesťany. Podle středověkého modelu křesťanské společnosti Bůh stanovil moc, donucovací moc vrchnosti, tzv. legitimní násilí. V učení Chelčického je jakákoliv donucovací

moc světského a pohanského rázu, a tak je zcela v rozporu s Kristovým řádem, který je zcela jiným ve smyslu služby druhým a nikoli panování nad nimi a uplatňování autority a moci ve formě útlu. Chelčický tak podrobuje kritice učení o trojím lidu, členěném na ty, kteří se modlí, na ty, kteří panují a užívají meč, a na ty, kteří pracují. Spatřuje v tom příčinu nerovnosti, která je v rozporu s Kristovým řádem. Z křesťanské církve mají být proto jakákoliv politická moc

a nespravedlivé válce zůstala otevřena a zůstává dodnes.

Nové dějinné situace vyvolávají nové otázky. Vztah křesťanů a církve k politické moci byl promyšlen v učení dalších reformátorů, například Martinem Lutherem v jeho učení o dvou říších – Boží říši a světské říši. Luther se shoduje s Chelčickým v tom, že mezi Božím královstvím a světskou říší je naprostý protiklad, ale Luther se liší od Chelčického tím, že podle něho křesťan není ze světské sféry vyvázan. Petr Chelčický svým odmítáním násilí k prosazení dobra inspiroval Lva Nikolajeviče Tolstého, a na této linii pasivního odporu se nacházejí indický vůdce Mahátma Gándhí i černošský pastor Martin Luther King.

Jejich životní příběhy a přístupy dokládají možnosti a vnitřní sílu uplatňování zásady neuzít násilí. Radikální pacifismus jako odmítnutí zbraně a vojenské služby je otázkou osobního svědomí každého jednotlivce. Naproti tomu církve jako celek jsou zapojeny v armádě působením vojenských kaplanů. Je tím vyjádřena podpora církve státu a jeho hodnotám svobody a demokracie, které je nutné chránit.

Z diskuse současných teologů o tématu náboženství a násilí vyplývá, že v samotném jádru křesťanského poselství není obsaženo násilí. To je zřetelné na osobnosti Ježíše i na postavách prvních apoštolů. Současně ve složitostech situací našeho světa neexistuje absolutní pacifismus. To však nic neubírá na významu Petra Chelčického, odkazujícího nás na trvalou a nadčasovou hodnotu pokoje a míru i v naší době.

Z projevu na Dnech Petra Chelčického v Chelčicích 2016
Tomáš Butta

Interiér památníku Petra Chelčického v Chelčicích

a formy násilí vyloučeny, neboť v ní má být uplatňován výlučně Ježíšův zákon lásky zahrnující všechny včetně nepřátel.

Otázkou je, jakým způsobem Chelčického radikální pacifismus lze aplikovat v životě společnosti a jednotlivce, zda je to vůbec možné. Především je potřebné vidět Chelčického radikalismus v kontextu konkrétní dějinné situace – období války v naší zemi. Tehdy probíhající diskuse o spravedlivé

ANDĚLÉ V MUZEU

V Arcidiecézním muzeu a v Muzeu moderního umění v Olomouci mohou návštěvníci potkávat na dvě stovky andělů až do března příštího roku. Jak budovu Arcidiecézního muzea, tak i budovu Muzea moderního umění zaplnila zajímavá výstava s názvem „Šumění andělských křidel“. Návštěvníci poznají historii výtvarného ztvárnění nebeských poselů od gotiky až po současnost. Podle kurátorky výstavy je to vůbec poprvé, kdy výstava je věnována andělům v umění. Většinu exponátů tvoří atraktivní malby, ale návštěvník uvidí i středověké rukopisy, kresby, grafiky, sochy nebo i fotografie. Nebude chybět ani současný videoart, a tak návštěvník uvidí příklady zpodobnění andělů v jednotlivých rolích - jako Zprostředkovatele či Posla, Průvodce, Ochránce, Adoranta etc. U jednotlivých oddílů expozice jsou vždy zastoupena typická témata starozákonní, novozákonní až po současné motivy, které se však už vymykají tradičnímu křesťanskému pojetí. K nejvýznamnějším exponátům patří sochy Matyáše Bernarda Brauna, dále obraz Jákobův žebřík italského barokního malíře Domenica Fettiho či monumentální zlatení světloňosi z náhrobku sv. Norberta ze Strahovského kláštera. Z novodobých děl jsou to pak díla Jana Zrzavého a Mikuláše Medka či nové práce Jana Knapa a jsou zde zastoupeni i slovenští autoři, např. malíři Ludovít Fulla a Mikuláš Galanda. Výstava potěší všechny milovníky historie a umění. Vstupenka platí v obou muzeích.

Pavel Hýbl

Zprávy

Slavnostní shromáždění ke Dni válečných veteránů, k 98. výročí ukončení první světové války a 77. výročí úmrtí člena ČČSH studenta Jana Opletala se konalo 10. listopadu v chrámu sv. Mikuláše v Praze na Staroměstském náměstí. Pobožnost vedli bratr patriarcha Tomáš Butta a bratr biskup pražský David Tonzar, kázáním posloužil Juraj Dovala, biskup brněnský. Projevy přednesli paní ministryně Ing. Karla Šlechtová, hlavní vojenský kaplan plk. Jaroslav Kníchal, plk. Eduard Stehlík a další hosté. Shromáždění se konalo za účasti zástupců Armády ČR, Společnosti M. R. Štefánika, církvi a dalších veřejných a společenských institucí. V hudebním programu vystoupili Jana Jonášová, Miroslav Kejmar a Bohumír Rabas. Shromáždění moderovala sestra Renata Velíšková. Akci uspořádala Pražská diecéze ČČSH ve spolupráci s náboženskou obcí Praha 1 - Staré Město. Oldřich Nováček. Foto: Pavel Blažek

Dne 16. listopadu jsme si v budově ústředí církve připomněli úžasně 95. narozeniny bratra Miroslava Matouše, duchovního, básníka, překladatele a kmenového autora Českého zápasu. Přejeme Boží požehnání a mnoho zdraví a spokojenosti. red

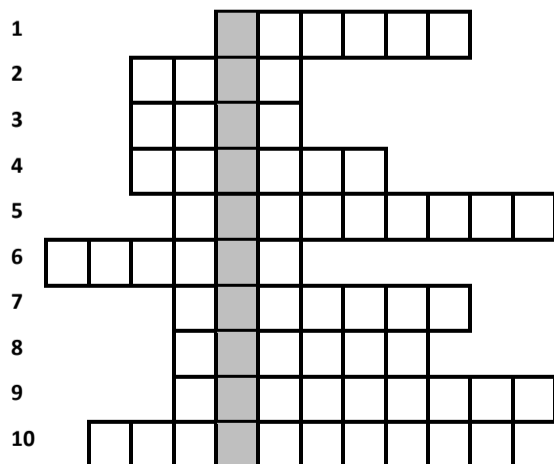
PRO DĚTI A MLÁDEŽ

HLAS VOLAJÍCÍHO NA POUŠTI

Odhadněte slova, chybějící v následujícím textu (Mt 3,1-4) a vpsujte je podle čísel do doplňovačky.

Za těch dnů vystoupil Jan Křtitel a kázal v (1) poušti: „Čiňte (4), neboť se přiblížilo (10) nebeské.“ To je ten, o němž je řečeno ústy proroka Izaiáše: „(2) volajícího na (6): (5) cestu (3), vyrovnejte mu (8).“ Jan měl na sobě šat z (9) srsti, kožený pás kolem boků a potravou mu byly kobylinky a med (7) včel.

Řešení z minulého čísla: Bděte, protože nevíte, v který den váš Pán přijde. Jana Krajčůrková

Koncert v Nuslích

Srdečně zveme na adventní recitál Evy Henychové - jediný v Praze - který pořádáme v úterý 13. prosince od 18 h v Husově sboru v Praze 4 - Nusle, Tábořská 317/65. RS

Za uměním do sboru v Brně - Řečkovících

Pořádání výstav ve Sboru Páně v Brně - Řečkovících má již svou tradici. Navazuje na ni i výstava obrazů Zuzany Čechové-Kadlecové.

Malička zdělila lásku k umění po svém otci Ing. arch. Alexi Kadlecovi. Věnuje se malování netradiční technikou a to podmalbou na sklo; ve své tvorbě vychází z lidového výtvarného umění a vedle náboženských motivů se v tvorbě odráží témata lidových zvyků, řemesel a tradice.

Výstava byla zahájena vernisáží dne 11. 11., kterou doprovodil svým uměním doc. Jan Král hrou na varhany. Prodejní výstava bude otevřena do 31. 1. Je přístupná každé pondělí od 16.30 h do 18 h, úterý a čtvrtek od 16 do 18 hod. a v neděli jednu hodinu před a po bohoslužbách, které se konají v 10 h. Vratislav Jan Marša Spolek Verbum et musica

Koncert pro varhany

Benefiční adventní vystoupení ZUŠ J. Kličky v Klatovech na podporu veřejné sbírky pro opravu varhan ve Sboru Dr. Karla Farského v Klatovech. 15. prosince od 18 h v kostele ČČSH - Dukelská ul. Klatovy. TP

Advent v ČKA

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve k přátelskému adventnímu popovídání s ohlednutím za činnost v roce 2016 a výhledem do roku 2017 a s promítáním fotografií ze severního Norska, k němuž se sejdem 13. prosince v 17.30 hodin v klášteře Emauz (Praha 2, Vyšehradská 49). JNe

Koncerty u sv. Mikuláše

- 5. 12. - 19 hodin
BACH, MICHNA
Prague Brass Ensemble
A. Bárta - varhany
- 6. 12. - 19 hodin
SCHUBERT, GOUNOD, MOZART
Cancioneta Praga & piano
- 7. 12. - 19 hodin
BACH, VIVALDI, MOZART, DVOŘÁK
V. Návrat - barokní housle
Y. Škvárová - mezzosoprán
- 8. 12. - 19 hodin
BACH, HÄNDEL, VIVALDI,
SAINT-SAËNS
Saint Nicholas Chamber soloists
- 9. 12. - 19 hodin
HÄNDEL, MOZART, RYBA
ČVUT Mixed Choir Prague
& soloists
Chamber Philharmonie Smichov
- 10. 12. - 19 hodin
HÄNDEL, MOZART, RYBA
ČVUT Mixed Choir Prague & soloists
Chamber Philharmonie Smichov
- 11. 12. - 19 hodin
BACH, MICHNA
Prague Brass Ensemble

(Inzerce)

Z ekumeny

DESÁTÉ VÝROČÍ VZNIKU DUCHOVNÍ SPRÁVY V OZBROJENÝCH SLOŽKÁCH SLOVENSKE REPUBLIKY

Dostal jsem pozvánku, která mě upozornila na to, že je desáté výročí této skutečnosti, a to tedy 7. listopadu 2016. V tento den byla ve Velkém evangelickém kostele v Bratislavě k tomuto výročí ekumenická bohoslužba.

Promítl jsem si časy vzniku této duchovně správy ve Slovenské republice. Aktivně jsem se účastnil tvorby jejích předpisů. Ale i celého zrodu, kdy spousta lidí pochybovala, že duchovně správa ve vězeňství a policii je na svém místě. 10 let prokázalo, že nejenom vězni potřebují tuto správu, ale i ti, kteří vězně hlídají. I oni potřebují vědět, že existuje etika, že vězni jsou lidé. Představil jsem si, že bych měl pracovat jako vězeňský dozor a hodiny a hodiny své práce trávit v segregaci – to by mě zcela určitě poškodilo. Zde vidím také význam duchovních u silových složek ministerstva. Naše malá církev na Slovensku měla tři reprezentanty v těchto silových orgánech: vikář Mgr. Rastislav Mišura, duchovní kapitán Mgr. Milan Graus a dnešní duchovní naší církve v Košicích Mgr. Miroslav Tábořský, který byl dokonce podplukovníkem a statutárem Ústřední ekumenické pastorační služby.

Já sám osobně již dvacet let navštěvuji vazební vězňovny v Brně - Bohunicích, vězení v Kuřimi, vězení v Břeclavi. Ve Slovenské republice jsem udělal minimálně 20 návštěv v Leopoldově, v Banské Bystrici, v Sučanech, v Nitře. Zde jsem však navštěvoval pouze ty, kteří si to přímo přáli. Pouze pro zajímavost: kpt. Graus od roku 2010 pokřtil 51 mladistvých vězňů. Existuje mediace, která pomáhá zařadit vězně po výkonu trestu do běžného života. Má to svůj mimořádný význam – bezprizorní lidé opustí vězení, rodina je nepřijme, oni neví, jak dál, a mají nakročeno zpět do vězení. Mediace se mi daří, ale stane se, že ač bývalému vězni poskytnu všechno, co jde, pomoc byla zbytečná a dostane se zpátky do vězení. Snad naše zákonodárce konečně někdo donutí, aby dokončili vytvoření zákona o elektronických náramcích. Vždyť jsou lidé, kteří nejsou typickými „kriminálníky“, ale zbytečné umístění do vězení z nich kriminálníky činí. Jan Hradil

VOLBY VE SPOJENÝCH STÁTECH NÁBOŽENSKÝM PRIZMATEM

Letošní prezidentské klání ve Spojených státech bylo v mnoha ohledech neobvyklé. Hlavní podíl na tom přirozeně měla kandidatura a následná stranická nominace miliardáře a televizního baviče Donalda Trumpa. Mimo jiné svým náboženským profilem má Trump k tradičním republikánům skutečně daleko. Nejpozději od Reaganových dob fungující aliance mezi náboženskými konzervativci, především evangelikály, a Republikánskou stranou, stála na nepsaném pravidlu nominace morálně bezúhonného, konzervativního a otevřeně věřícího kandidáta.

Vítězný Donald Trump nesplňuje ani jedno – naopak se v minulosti od svých spolustraníků významně lišil v klíčových sociálních otázkách, o morálním profilu trojnásobně ženatého samozvaného proutníka ani nemluvě. Pochybnosti v Trumpově případě panovaly i vzhledem k jeho náboženskému přesvědčení, jemuž veřejně nikdy nevěnoval zvláštní pozornost. Zvláště po zveřejnění vulgárních nahrávek, kde se republikánský kandidát chvástl osaháváním žen proti jejich vůli, panovaly velké otázky nad jeho schopností zmobilizovat náboženskou základnu vlastní strany a nadchnout věřící voliče, bez jejichž podpory by jen těžko mohl pomýšlet na prezidentský post. Jedním z mnoha překvapení letošních voleb tedy byla míra podpory, jaká se Trumpovi nakonec od evangelikálů, ale i jiných náboženských skupin v zemi dostala.

„Fact tank“ Pew Research Center (americké výzkumné středisko; pozn. red.) dal dohromady několik různých exit pollů (průzkum veřejného mínění, kdy jsou během voleb dotazováni voliči právě vycházející z volebních místností; pozn. red.), ze kterých jasně vyplývá, že republikánský kandidát přesvědčivě bodoval u amerických evangelikálů, získal nadpoloviční většinu katolíků a nakonec se mu podařilo přesvědčit i většinu mormonů. Z dat vyplývá, že s výjimkou židovských voličů a právě mormonů demokraté letos oproti situaci před čtyřmi lety výrazně trtili u všech náboženských skupin sledovaných exit pollů.

Evangelikálové a mormoni

V případě evangelikálů bílé pleti byl Trumpův triumf obzvláště výrazný – 81 % podíl jejich hlasů je dokonce o tři procentní body vyšší, než kolik dostal George W. Bush v roce 2004 a Mitt Romney v roce 2012. Jenže jak si vysvětlit tak masovou podporu od voličů, kteří měli v moderní historii USA největší tendenci spojovat náboženství s politikou a svou volbu podmiňovat požadavkem na dodržování standardů křesťanské morálky?

Donald Trump přece nebyl a nemohl být evangelikálním miláčkem – ti měli v republikánských primárkách jiné koně, například „záračného chirurga“ Bena Carsona, pastora a bývalého guvernéra Arkansasu Mikea Huckabeeho a samozřejmě senátora Teda Cruze.

Texasan Cruz během primárek obvinil Trumpa z „newyorských hodnot“, čímž narážel na jeho liberální minulost. Před svým vstupem do politiky podporoval Trump snad všechno, proti čemu se američtí evangelikálové vymezují, od práva ženy na potrat po postoje k LGBT (neheterosexuální, pozn. red.) komunitě, a dokonce i v televizních debatách bránil nenáviděnou nevládní organizaci Planned Parenthood.

František Kalenda, www.christnet.cz
Dokončení příště